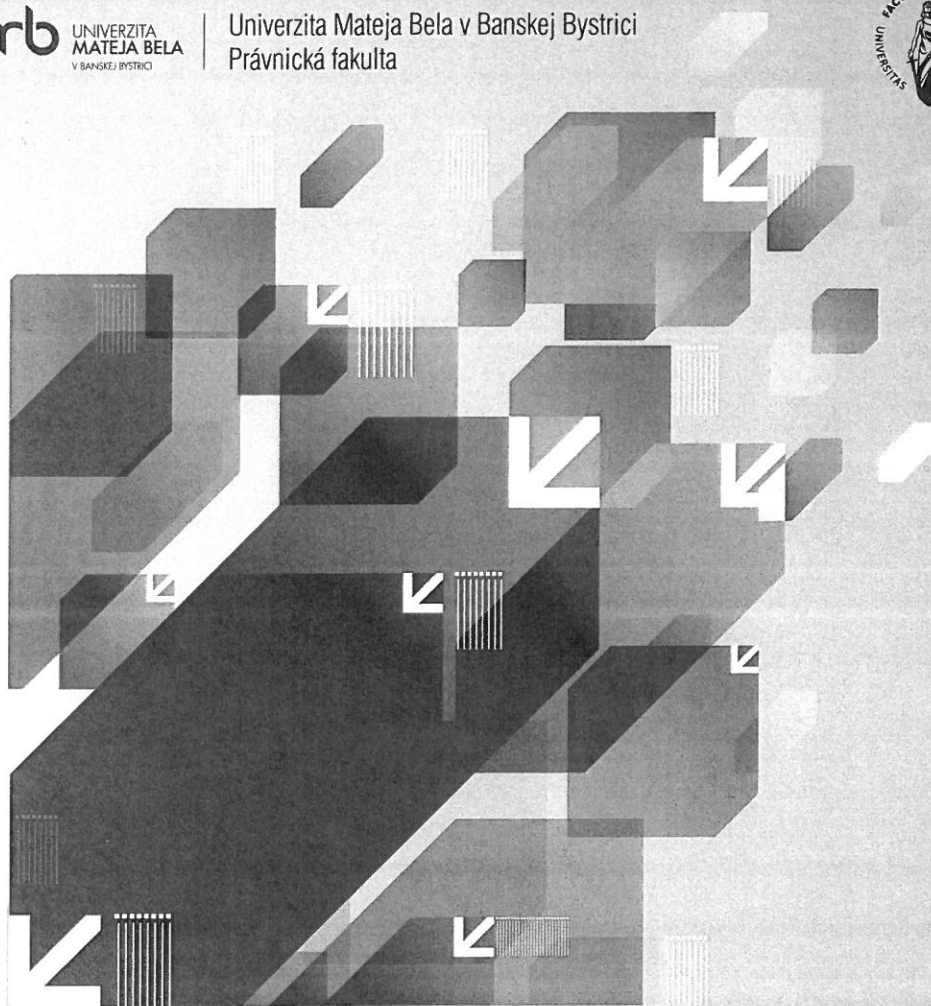

NOTITIAE NOVAE FACULTATIS IURIDICAE UNIVERSITATIS MATTHIAE BELII NEOSOLII

ROČNÍK XX.

 BELIANUM

2015-2016

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Právnická fakulta

**NOTITIAE NOVAE
FACULTATIS IURIDICAE
UNIVERSITATIS MATTHIAE BELII
NEOSOLII**

**ROČNÍK
XX.**

ELIANUM

2015-2016

Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Predseda redakčnej rady a vedecký redaktor:

Mult. Dr. h. c. prof. JUDr. Mojmír Mamojka, CSc.

Predseda edičnej komisie:

JUDr. Monika Némethová, PhD.

Recenzenti:

Prof. JUDr. Ján Cirák, CSc.

Dr. h. c. prof. PhDr. Jaroslav Straka, DrSc.

Zostavovateľ:

Bc. Ján Chmelík

Príspevky neprešli jazykovou korektúrou.

Vydavateľ:

Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
Právnická fakulta UMB

© Právnická fakulta UMB v Banskej Bystrici

ISBN 978-80-557-1100-3

EAN 9788055711003

Obsah

<i>Katarína Blšáková</i> Inštitút azylu v právnej úprave SR	5
<i>Vladimír Čechot - Zoltán Valentovič</i> Trest domáceho väzenia od účinnosti zákona č. 78/2015 Z.z.	15
<i>Marian Ďurana</i> Povinnosť vrátiť predmet nájmu	25
<i>Erik Elias</i> Lov bez povolenia: nezachráni Vás ani zlatá rybka (trestný čin pytliactva)	32
<i>Erik Elias</i> Metódy terorizmu	44
<i>Branislav Fridrich</i> Inovácie vo výkone súdnej moci prostredníctvom implementácie nástrojov e-justice	60
<i>Daniela Gandžalová</i> Konanie v správnom súdnictve podľa nového Správneho súdneho poriadku	73
<i>Daniela Gandžalová</i> Komparácia základov právnej úpravy správneho súdnictva v SR a niektorých vybraných krajinách EÚ	89
<i>Rastislav Hruška - Martin Žuffa</i> Majetková trestná činnosť a hľadanie jej príčin	110
<i>Róbert Jáger</i> Social care as an organised form of assistance in the territory of Slovakia.	125
<i>Jaroslav Klátik</i> Trestná zodpovednosť mladistvých v ruskej federácii	163
<i>Gabriela Klátiková</i> Obchodné záväzkové vzťahy vzniknuté na základe zmluvy o úvere	182
<i>Martin Kubinec</i> Niekoľko poznámok k novej právnej úprave spoločnosti v kríze	197
<i>Boris Kukumberg</i> Výkon kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania	211
<i>Miloš Levrinc</i> Systematika pravidiel neštátneho pôvodu v medzinárodnom obchode- „LEX MERCATORIA“	226
<i>Peter Mihály</i> Niektoré aspekty konania pred sudcom pre prípravné konanie	241
<i>Jana Muránska</i> Výchova maloletého dieťaťa	251

lina:
A

MARTIN KUBINEC¹

NIEKOĽKO POZNÁMOK K NOVEJ PRÁVNEJ ÚPRAVE SPOLOČNOSTI V KRÍZE

Keywords

company, crisis, creditor, debtor, a statutory body, liability

Abstract

The paper is devoted to analysis of new legal standards in company law, so that together govern company in crisis. According to the explanatory memorandum to the amendment to the Commercial Code no. 87/2015 Coll. the aim of the legislation is specifically to strengthen accountability for business and prevent damage to the creditors of companies. This treatment is to be welcomed especially in view of the protection of creditors of companies that are in the market environment of the Slovak Republic appear most often - limited liability companies and joint stock companies.

Úvod

Od 1. januára 2016 nadobudla účinnosť časť nových právnych noriem v práve obchodných spoločností, ktoré spoločne upravujú tzv. spoločnosť v kríze. Podľa dôvodovej správy k novele Obchodného zákonníka č. 87/2015 Z. z. je cieľom právnej úpravy najmä posilniť zodpovednosť za podnikanie a zamedziť poškodzovaniu veriteľov obchodných spoločností. Túto úpravu možno privítať osobitne z pohľadu ochrany veriteľov obchodných spoločností, ktoré sa v trhovom prostredí Slovenskej republiky objavujú najčastejšie – spoločnosti s ručením obmedzeným a akciové spoločnosti.

V prípade, že je spoločnosť v úpadku (vo forme predĺženia alebo platobnej neschopnosti) alebo ak jej úpadok hrozí, platí, že ide o spoločnosť v kríze. Počas krízy spoločnosti úvery, pôžičky a iné obdobné finančné plnenia v prospech spoločnosti, ktoré jej v kríze poskytnú spriaznení veritelia (uvedení § 67c ods. 2 OBZ), budú mať špeciálny status počas celej krízy spoločnosti v tom zmysle, že spoločnosť nebude oprávnená tieto plnenia spriazneným veriteľom vrátiť až do okamihu, kým kríza spoločnosti nepominie.

V prípade porušenia tohto zákonného zákazu členovia štatutárneho orgánu spoločnosti, ktorí plnenie spriazneným veriteľom vrátili, budú jednak povinní plnenie vrátené spriazneným veriteľom späťne v prospech spoločnosti vymáhať a jednak budú zo zákona ručiť voči spoločnosti, ale aj voči veriteľom za splnenie povinnosti vrátiť plnenie spoločnosti. Tým sa zásadne sprísňuje najmä

¹ JUDr. Martin KUBINEC, PhD., Právnická fakulta UMB, Katedra obchodného a hospodárskeho práva, Komenského 20, 974 01 BANSKÁ BYSTRICA, Slovenská republika, Martin.Kubinec@umb.sk

zodpovednosť štatutárnych orgánov spoločností, ktorí budú povinní sledovať finančnú situáciu spoločnosti a s odbornou stať vyhodnocovať všetky úkony, ktoré v mene spoločnosti urobia vo spoločnosti, pretože inak sa vystavujú riziku, že vzhľadom na ich ručenie bude postihnutý buď zo strany spoločnosti alebo zo strany ich osobný majetok.

1. Vymedzenie krízy spoločnosti

Podľa § 67a ods. 1 OBZ je spoločnosť v kríze, ak je v úpadku úpadok hrozí. Úpadok pritom nie je v Obchodnom zákonníku definovaná situácia, ktorá je nepriamo (prostredníctvom definície jeho dvoch normatívne upravená v Zákone o konkurze a reštrukturalizácii vykonávacom predpise – vyhláske č. 643/2005 Z. z., ktorou sa podrobnosti o spôsobe určenia platobnej neschopnosti a predĺženia. ako negatívny ekonomicko-právny stav spoločnosti teda chýba pri definícii – jeho vymedzenie je určené prostredníctvom definície dluhu úpadku – platobnej neschopnosti (insolventnosti) a predĺženia.

Platobná neschopnosť (insolventnosť) ako prvá forma úpadku (ZKR) je vymedzená ako stav, keď spoločnosť nie je schopná plniť lehoty splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému voči jednu pohľadávku pri posudzovaní platobnej schopnosti dlžníka voči všetky pohľadávky, ktoré počas 90 dní pred podaním návrhu na otvorenie konkurzu pôvodne patrili len jednému veriteľovi. Ak peňažnú pohľadávku voči dlžníkovi možné vymôcť exekúciou, alebo ak dlžník nespĺňa uloženú mu výzvou podľa § 19 ods. 1 písm. a), predpokladá sa, že spoločnosť je neschopná (§ 3 ods. 2 ZKR). Zjednodušene povedané je platobne neschopný ten, kto má najmenej dva splatné peňažné záväzky voči najviac viacerým veriteľom, pričom nie je schopný splniť ich ani v dodatočnej lehote 30 kalendárnych dní.

Platobná neschopnosť (insolventnosť) sa môže, vo všeobecnosti, vyskytnúť u obchodných spoločností a družstiev, ale aj podnikateľov – fyzických podnikateľov (vrátane spotrebiteľov).

Predĺženie ako druhá forma úpadku (§ 3 ods. 3 ZKR) je situácia, keď kto je povinný viesť účtovníctvo podľa osobitného predpisu (podľa zákona o účtovníctve) účtovná jednotka, ktorá je právnickou osobou, vedúcou účtovníctvo od dňa svojho vzniku až do dňa svojho zániku; fyzická osoba vedúca účtovníctvo po dobu, počas ktorej podniká alebo vykonáva inú zárobkovú činnosť, ak preukazuje svoje výdavky vynaložené na zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov viac ako jedného veriteľa a hodnota jeho záväzkov presahuje hodnotu majetku.

Pri stanovení hodnoty záväzkov a hodnoty majetku sa pritom berie do úvahy účtovníctvo alebo z hodnoty určenej znaleckým posudkom, ktorého účtovníctvom prednosť a prihliadne sa aj na očakávateľné výnosy.

ávy majetku, prípadne očakávateľné výsledky ďalšieho prevádzkovania
lniku, ak možno so zreteľom na všetky okolnosti odôvodnene predpokladať,
bude možné v správe majetku alebo v prevádzkovaní podniku pokračovať.

Do sumy záväzkov sa nezapočítava suma záväzkov, ktoré sú spojené so
záväzkom podriadenosti ani suma záväzkov, ktoré by sa v konkurze
uspokojovali v poradí ako podriadené pohľadávky a ani záväzky prislúchajúce
pohľadávkam podľa § 155a ZKR. To znamená, že do úpadku vo forme
predĺženia, sa môže dostať len osoba, ktorá je podľa osobitného predpisu
zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v platnom znení) povinná viesť
účtovníctvo, má aspoň dvoch veriteľov a hodnota jej záväzkov je vyššia než
hodnota jej majetku.

Pri určení hodnoty záväzkov a hodnoty majetku sa primárne vychádza
z účtovníctva (účtovných cien), sekundárne z hodnoty určenej znaleckým
sudkom, ktorý však, ak je vypracovaný, má pred účtovníctvom prednosť.
Prípadne sa do hodnoty majetku môžu započítať aj objektívne očakávateľné
výsledky ďalšieho prevádzkovania podniku (očakávateľné výnosy
prevádzkovania podniku) a správy majetku (napr. nájom alebo speňaženie
zbytočného majetku).

a druhej strane do hodnoty záväzkov sa zo zákona nezapočítavajú:

- a) záväzky spojené so záväzkom podriadenosti (§ 408a OBZ);
- b) záväzky, ktoré by sa v konkurze uspokojovali v poradí ako podriadené
pohľadávky (§ 95 ods. 2 až 4 ZKR), tzn. pohľadávky na zaplatenie
zmluvnej pokuty a pohľadávky, ktoré patria alebo patrili veriteľovi,
ktorý je alebo kedykoľvek od vzniku pohľadávky bol spriaznený
s úpadkom;
- c) záväzky spoločnosti, ktorá úspešne absolvovala proces zákonnej
reštrukturalizácie podľa ZKR, súvisiace s delbou zisku alebo iných
vlastných zdrojov skôr ako dôjde k uspokojeniu pohľadávok veriteľov
skupiny pre nezabezpečené pohľadávky do výšky ich zistených
pohľadávok; pričom platí, že na tieto účely pôvodná pohľadávka do
výšky 50 % nezaniká a vo zvyšnej časti sa má za to, že je iným
majetkovým právom veriteľa byť uspokojený v rozsahu zisku alebo
iných vlastných zdrojov. Pohľadávka podľa predchádzajúcej vety je do
splnenia plánu alebo do neúčinnosti plánu nevymáhateľná.

V prípade predĺženia a platobnej neschopnosti ide o dve formy úpadku, ktoré
sa navzájom nevylučujú, naopak, je možné, aby úpadok na strane spoločnosti
nastal v oboch jeho formách, tzn. spoločnosť môže byť v úpadku vo forme
platobnej neschopnosti i predĺženia súčasne. V prípade, že úpadok spoločnosti
ako dlžníkovi hrozí, je spoločnosť v zmysle § 4 ods. 1 ZKR povinná prijať bez
zbytočného odkladu vhodné a primerané opatrenia na jeho odvrátenie; a ak už
úpadok nastal, je povinná riešiť úpadok buď prostredníctvom konkurzu alebo
prostredníctvom reštrukturalizácie.

2. Definícia hrozby úpadku

Úpadok je definovaný v Zákone o konkurze a reštrukturalizácii, z neho, ani z iného právneho predpisu do účinnosti komentovaného ustanovenia výslovne nevyplývala definícia hrozby úpadku. S účinnosťou od 1.1.2016 však Obchodný zákonník kogentne určuje, že spoločnosti hrozí úpadok, ak pomer jej vlastného imania a záväzkov je menej ako 8 ku 100 (tento pomer sa však použije po prvýkrát od 1. januára 2018; pre rok 2016 platí pomer 4 ku 100 a pre rok 2017 pomer 6 ku 100). Východiskom pre určenie tohto pomeru bude buď riadna, mimoriadna alebo priebežná účtovná závierka spoločnosti, z ktorej bude potrebné zistiť výšku vlastného imania (strana pasív v súvahe účtovnej závierky, riadok 80) a výšku záväzkov spoločnosti (strana pasív súvahy účtovnej závierky, riadok 101).

Hodnota pomeru vlastného imania a záväzkov sa určí ako pomer hodnoty vlastného imania a hodnoty záväzkov spoločnosti a v prípade, že je výsledná hodnota nižšia ako 0,08 (resp. 0,04 pre rok 2016 a 0,06 pre rok 2017), možno dospieť k záveru, že spoločnosti úpadok hrozí; v prípade, že je táto hodnota rovná alebo vyššia ako 0,08 (resp. 0,04 pre rok 2016 a 0,06 pre rok 2017), spoločnosť nespĺňa zákonnú definíciu fázy hroziaceho úpadku a ak už v úpadku nie je (napr. v dôsledku platobnej neschopnosti) ďalšie ustanovenia OBZ o spoločnosti v kríze sa jej nedotýkajú.

Ak je preto napr. hodnota vlastného imania 100 000 eur a hodnota záväzkov spoločnosti 230 000 eur, predstavuje pomer týchto hodnôt 0,43 a v roku 2016 nepôjde o spoločnosť v kríze, tzn. spoločnosť, ktorej by hrozil úpadok, pretože ide o hodnotu vyššiu ako 0,04 ($0,43 > 0,04$) platnú pre rok 2016. Ak má spoločnosť záporné vlastné imanie, pôjde vždy o spoločnosť v kríze, keďže jednak napĺňa predĺženie ako formu úpadku a jednak hodnota pomeru vlastného imania a záväzkov spoločnosti bude automaticky záporná (nižšia ako 0,04 pre rok 2016, resp. nižšia ako 0,06 pre rok 2017 a nižšia ako 0,08 pre rok 2018).

Na druhej strane však treba pamätať na to, že v ustanovení § 4 ods. 2 ZKR je zakotvená všeobecná povinnosť spoločnosti sústavne sledovať vývoj svojej finančnej situácie, ako aj stav jej majetku a záväzkov tak, aby mohla včas zistiť prípadnú hrozbu úpadku a prijať opatrenia, ktoré hroziaci úpadok odvrátia.

Pre úplnosť zrekapitulujeme, že dikcia ustanovenia § 67a ods. 2 OBZ sa použije po prvýkrát až v roku 2018, v zmysle prechodného ustanovenia § 768n OBZ je pomer vlastného imania spoločnosti a záväzkov pre rok 2016 stanovený na 4 ku 100 (0,04) a pre rok 2017 6 ku 100 (0,06). V prípadoch, keď tento ukazovateľ v konkrétnom prípade nebude dosiahnutý – tzn. pomer vlastného imania spoločnosti a záväzkov spoločnosti nedosiahne minimálne hodnotu 0,04 v priebehu roka 2016, hodnotu 0,06 v priebehu roka 2017 a napokon 0,08 v priebehu roka 2018 a v ďalších rokoch, na spoločnosť sa budú v plnom rozsahu vzťahovať nasledujúce ustanovenia Obchodného zákonníka o spoločnosti v kríze.

Osobitné povinnosti štatutárneho orgánu spoločnosti

Obchodný zákonník pri jednotlivých právnych formách obchodných spoločností, ktorých sa ustanovenia o spoločnosti v kríze týkajú (spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť, komanditná spoločnosť, ktorej komplementármi sú výlučne právnické osoby a od 1. januára 2017 aj jednoduchá spoločnosť na akcie) určuje, kto je ich štatutárnym orgánom - v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným sú ním konateľ, resp. konatelia spoločnosti, v akciovej spoločnosti a v jednoduchej spoločnosti na akcie zastavenstvo a v prípade komanditnej spoločnosti komplementári.

§ 67b OBZ totiž stanovuje konkrétne povinnosti výlučne štatutárnym orgánom obchodných spoločností a tak toto ustanovenie bude mať výrazný vplyv najmä na členov štatutárneho orgánu, ktorých zodpovednosť sa zásadným spôsobom sprísňuje. Medzi štatutárne orgány spoločností nepatria prokuristi, členovia dozornej rady, ani zákonní, či zmluvní zástupcovia obchodných spoločností a preto sa ich ustanovenia o spoločnosti v kríze priamo a výslovne netýkajú.

Kľúčovou povinnosťou štatutárneho orgánu spoločnosti je (aj v nadväznosti na ustanovenie § 4 ods. 2 ZKR) priebežne sledovať vývoj finančnej situácie stav majetku a záväzkov spoločnosti a ak pritom zistí (napr. z riadnej, poriadnej alebo priebežnej účtovnej závierky) alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti mohol zistiť, že je spoločnosť v kríze (vo fáze úpadku alebo očakávaného úpadku), je povinný postupovať s odbornou (§ 135a OBZ), resp. s veľkou starostlivosťou (§ 194 OBZ) a urobiť všetko, čo by v obdobnej situácii urobila iná rozumne starostlivá osoba v obdobnom postavení na jej záchranu.

Ide o pomerne vágne a všeobecné ustanovenie, no možno ho vykladať tak, že štatutárnemu orgánu spoločnosti zákon ukladá povinnosť postupovať s odbornou starostlivosťou a využiť všetky možnosti predpokladané jednak ustanoveniami Obchodného zákonníka (spoločnosť v kríze), ustanoveniami Zákona o konkurze a reštrukturalizácii (konkurz alebo reštrukturalizácia) a súčasne aj iné opatrenia, smerujúce napr. k zníženiu nákladov spoločnosti, kapitalizácii pohľadávok spoločníkov, posilňovaniu vlastného imania, poskytnutie plnení nahradzujúcich vlastné zdroje, individuálne alebo kolektívne dohody s veriteľmi na oddĺžení splatnosti ich pohľadávok, či odpustenie príslušenstva pohľadávok spôsobu tzv. neformálnej reštrukturalizácie), krízové riadenie apod. s cieľom dosiahnuť prekonanie krízy alebo jej hrozby.

V tejto súvislosti je namieste upozorniť na to, že § 4 ods. 1 a 2 ZKR ukladajú spoločnosti osobitné povinnosti, v rámci ktorých je dlžník (spoločnosť) povinný rozhodovať o úpadku. Ak dlžníkovi hrozí úpadok, je povinný prijať bezodkladné opatrenia na jeho odvrátenie. Dlžníkovi hrozí úpadok najmä vtedy, ak je v kríze. Dlžník je ďalej povinný systematicky sledovať vývoj svojej finančnej situácie, ako aj stav svojho majetku a záväzkov tak, aby mohol včas zistiť prípadnú hrozbu úpadku a prijať opatrenia, ktoré hroziaci úpadok odvrátia.

Podľa § 11 ods. 2 ZKR je dlžník v predĺžení povinný podať návrh vyhlásenie konkurzu do 30 dní, od kedy sa dozvedel alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohol dozvedieť o svojom predĺžení. Túto povinnosť mene dlžníka má rovnako štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu dlžníka, likvidátor dlžníka a zákonný zástupca dlžníka.

Platí, že pre prípad porušenia povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas sa medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným alebo akciovou spoločnosťou a osobou povinnou podať návrh na vyhlásenie konkurzu v mene, dojednala zmluvná pokuta vo výške rovnakej ako je polovica najnižšej hodnoty základného imania pre akciovú spoločnosť – to znamená zmluvná pokuta vo výške 12 500 eur.

Vzniku tohto nároku nebráni, ak je dlžník právnym nástupcom spoločnosti, ktorá bola zrušená bez likvidácie. Dohoda medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným alebo akciovou spoločnosťou a osobou povinnou podať návrh na vyhlásenie konkurzu v jej mene, ktorá vylučuje alebo obmedzuje vznik nároku na zmluvnú pokutu, je zakázaná; spoločenská zmluva ani stanovky nemôžu obmedziť alebo vylúčiť vznik nároku na jej zaplatenie. Spoločnosť sa nemôže nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty vzdať alebo uzatvoriť ohľadom tohto nároku dohodu o urovnaní; nepripúšťa sa započítanie, ani iný spôsob vyrovňania. Vznik nároku na zmluvnú pokutu sa nedotýka oprávnenie požadovať náhradu škody presahujúcu zmluvnú pokutu.

V prípade, že príslušný konkurzný súd určí, že člen štatutárneho orgánu spoločnosti s ručením obmedzeným alebo akciovej spoločnosti porušil povinnosť včas podať návrh na vyhlásenie konkurzu (§ 11 ods. 2 ZKR) a nie je dané žiadne liberačné dôvody v zmysle § 74a ods. 5 ZKR, vyhlási vo veci samej na základe návrhu správcu konkurznej podstaty rozsudok o uložení povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 12 500 eur, ktorú nemožno znížiť. V nadväznosti na to podľa § 74a ods. 6 OBZ platí, že právoplatný rozsudok súdu, ktorým sa rozhodlo o uložení povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu, sa rozhodnutím o vylúčení podľa § 13a OBZ.

V dôsledku toho môže byť v rozhodnutí súdu určené, že po dobu uvedenú v rozhodnutí súdu, alebo na základe rozhodnutia súdu po dobu troch rokov právoplatnosti rozhodnutia (ďalej len „rozhodnutie o vylúčení“), fyzická osoba nesmie vykonávať funkciu člena štatutárneho orgánu alebo člena dozorného orgánu v obchodnej spoločnosti alebo družstve (ďalej len „vylúčený zástupca“). To platí rovnako aj pre pôsobenie vo funkcii vedúceho organizačnej zložky podniku, vedúceho podniku zahraničnej osoby, vedúceho organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby alebo prokuristu. Právoplatnosťou rozhodnutia o vylúčení prestáva byť vylúčený zástupca členom štatutárneho orgánu, členom dozorného orgánu, vedúcim organizačnej zložky podniku, vedúcim organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby, vedúcim organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby alebo prokuristom vo všetkých obchodných spoločnostiach a družstvách.

Vylúčený zástupca je povinný oznámiť svoje vylúčenie bez zbytočného odkladu obchodným spoločnostiam alebo družstvám, ktoré sú tým dotknuté, to znásobí

všetkým spoločnostiam a družstvám, v ktorých orgánoch vystupuje – v zásade ide o všetky orgány, ktoré sa zapisujú do obchodného registra. Ak bola fyzická osoba právoplatne vylúčená a osobne alebo prostredníctvom iných osôb koná ako vylúčený zástupca, vyhlasuje veriteľovi, že ho uspokojí, ak jeho nároky neuspokojí obchodná spoločnosť alebo družstvo, v mene alebo na účet ktorého koná.

V takom prípade sa práva a povinnosti vylúčeného zástupcu spravujú podľa ustanovení o ručení. Ustanovenie § 308 OZB sa nepoužije, to znamená, že vylúčený zástupca, ktorý splní záväzok za spoločnosť, za ktorú ručí, nenadobudne voči spoločnosti práva veriteľa a nie je oprávnený požadovať doklady a pomôcky, ktoré má veriteľ a ktoré by boli inak potrebné na uplatnenie nároku voči dlžníkovi.

4. Vymedzenie plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje

V ustanovení § 67c OBZ je novo definovaný aj pojem plnenie nahradzujúce vlastné zdroje ako úver alebo obdobné plnenie, ktoré mu hospodársky zodpovedá. Úver je (v užšom zmysle na účely Zákona o bankách) definovaný v § 5 písm. b) Zákona o bankách tak, že ním je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na vlastný účet alebo dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov v akejkolvek forme vrátane faktoringu a forfajtingu. V širšom zmysle (ktorý preferujeme) ide o poskytnutie peňažných prostriedkov za odplatu v podobe úroku podľa ustanovení § 497 a nasl. OBZ.

Plnenie obdobné úveru je namieste vymedziť veľmi extenzívne – bude ním nepochybne pôžička, alebo iné obdobné dočasné finančné výpomoci, finančný lízing, kúpa na splátky, plnenia na základe zmenky, šeku, a pod., ktorých spoločným hospodárskym účelom bude dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov spoločnosti ako dlžníkovi. Vyššie uvedené plnenia, ktoré sú spoločnosti poskytnuté v čase krízy zo strany osôb, uvedených v odseku 2, sa zo zákona považujú za plnenia nahradzujúce vlastné zdroje financovania, čo platí aj pre plnenie poskytnuté spoločnosti pred krízou, ak jeho splatnosť bola počas krízy odložená, alebo predĺžená, a to napríklad a najčastejšie dohodou medzi spoločnosťou ako dlžníkom a jej veriteľom.

Pri interpretácii tohto ustanovenia môžu vzniknúť pochybnosti o tom, ako vzájomne súvisia ustanovenia § 67c ods. 1 a ods. 2 OBZ v tom zmysle, či obidva odseky zakladajú dva samostatné a na sebe nezávislé druhy plnení nahradzujúcich vlastné zdroje (samostatné skutkové podstaty), alebo sú vzájomne previazané.

Odsek 1 totiž zakotvuje, že úver alebo obdobné plnenie, ktoré mu hospodársky zodpovedá, poskytnuté spoločnosti v kríze, sa považuje za plnenie nahradzujúce vlastné zdroje jej financovania podľa osobitného predpisu – za plnenie nahradzujúce vlastné zdroje financovania spoločnosti tak je považované finančné plnenie v prospech spoločnosti bez väzby na akúkoľvek spriaznenú osobu, uvedenú v odseku 2; kľúčovým pre naplnenie tejto skutkovej podstaty by tak mal byť moment poskytnutia plnenia v prospech spoločnosti, ktorý ak nastal počas krízy spoločnosti, ex lege to zakladá nutnosť posúdiť takéto plnenie ako

plnenie nahradzujúce vlastné zdroje spoločnosti. To môže mať zásadné právne dôsledky najmä na práva tretích osôb, ktoré nemali možnosť identifikovať prípadnú krízu spoločnosti.

Odsek 2 definuje plnenie nahradzujúce vlastné zdroje spoločnosti vo väzbe na kvalifikovane spriaznenú osobu (priamy alebo nepriamy spoločník a jeho spriaznené osoby), ktorá takéto plnenie spoločnosti poskytla a bez ohľadu na čas (moment) poskytnutia plnenia v prospech spoločnosti. Tento výklad však od tretích osôb (najčastejšie od bánk a finančných spoločností), ktoré spoločnosti v kríze poskytnú úver alebo obdobné plnenie, ktoré mu hospodársky zodpovedá, by sa vyžadovala mimoriadne vysoká obozretnosť a veľmi dôkladná znalosť aktuálnej finančnej situácie spoločnosti bez zodpovedajúcej a plnohodnotnej záruky správnosti a pravdivosti relevantných účtovných a finančných ukazovateľov spoločnosti. Ako istá pomôcka bude zrejme slúžiť § 67d OBZ, ktorý považujeme za doplnenie primárne odseku 1, keďže uvádza, že počas krízy sa plnenie považuje za nahradzujúce vlastné zdroje len vtedy, ak v čase jeho poskytnutia

- a) táto okolnosť vyplýva z poslednej zostavenej riadnej účtovnej závierky alebo mimoriadnej účtovnej závierky spoločnosti,
- b) táto okolnosť by vyplynula z účtovnej závierky spoločnosti, ak by bola zostavená včas, alebo
- c) ten, kto plnenie poskytol vedel alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti mohol vedieť, že táto okolnosť by vyplynula z priebežnej účtovnej závierky spoločnosti, ak by bola zostavená.

Vyššie uvedený výklad však nepovažujeme za korektný, podľa nášho názoru je správnu interpretácia, ktorá vychádza vo vzájomnej previazanosti odseku 1 a 2. To znamená, že za plnenie nahradzujúce vlastné zdroje treba považovať len úver alebo obdobné plnenia, ktoré mu hospodársky zodpovedajú, ak boli poskytnuté počas krízy spoločnosti zo strany osôb, uvedených v § 67c ods. 2 OBZ. Ustanovenie § 67c ods. 2 OBZ (musíme upozorniť, že komentované ustanovenie je gramaticky nesprávne pri skloňovaní termínov po prvej čiarky a mohol by vyústiť do absurdných záverov – správne by mal odsek 2 písm. a) znieť nasledovne: „*člen štatutárneho orgánu, zamestnanec v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu, prokurista, vedúci organizačnej zložky podniku, člen dozornej rady*“) dopĺňa odsek 1 o výpočet plnení, ktoré sa spoločne označujú ako plnenia nahradzujúce vlastné zdroje financovania nasledovne:

- a) plnenie zo strany štatutárneho orgánu spoločnosti, zamestnanca v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu (napr. výkonný riaditeľ spoločnosti, no vzhľadom na širokú definíciu aj akákoľvek iná osoba v pracovno-právnom vzťahu so spoločnosťou, ktorej je štatutárny orgán oprávnený vydávať pokyny), prokuristu, vedúceho organizačnej zložky podniku alebo člena dozornej rady;
- b) plnenia zo strany osoby, ktorá má priamy (spoločník, akcionár) alebo nepriamy podiel (napr. ovládajúca spoločnosť) v spoločnosti, ktorý

l
vlas
prec
dôv
na s
usta
však
účel
pred
dôch
V zrn
správ
finan
tzv. s
vyvrá
predp
ktorej
predp
osobit
§ 12a
a)

predstavuje aspoň 5 % na základnom imaní spoločnosti alebo hlasovacích právach v spoločnosti alebo má možnosť uplatňovať vplyv na riadenie spoločnosti, ktorý je porovnateľný s vplyvom zodpovedajúcim tomuto podielu;

- b) plnenie zo strany tichého spoločníka podľa zmluvy o tichom spoločenstve
- c) osoba blízka osobám podľa písm. a), b) alebo c), za osobu blízku sa v zmysle § 116 OZ považujú príbuzní v priamom rade, súrodenec a manžel; pričom iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu;
- d) osoba konajúca na účet osôb podľa písm. a), b) alebo c), a to najmä na základe obstarávateľských zmluvných typov (napr. komisionárska zmluva).

Plnenia od týchto osôb sa budú vždy považovať za plnenia nahradzujúce iné zdroje spoločnosti, a to bez ohľadu na to, či boli poskytnuté spoločnosti v kríze alebo počas nej. V zmysle § 67c ods. 3 OBZ v kontexte s odovou správou uvádza, že poskytnutie plnenia veriteľmi, ktorí majú podiel spoločnosti a ich podnikanie upravujú osobitné predpisy nebude dotknuté noveniami o kríze spoločnosti. Tomuto odôvodneniu v dôvodovej správe gramaticky nezodpovedá normatívny text Obchodného zákonníka - na základe odsekov 1 a 2 sa nemajú zohľadňovať podiely podľa osobitných predpisov o kolektívnom investovaní, o neinvestičných fondoch, o starobnom dôchodkovom sporení, o doplnkovom dôchodkovom sporení a o dlhopisoch. V zmysle § 67c ods. 3 OBZ bolo účelom tohto ustanovenia podľa dôvodovej správy zaviesť obrátené dôkazné bremeno v prípade poskytovania krízového financovania tzv. schránkovými spoločnosťami v rámci boja proti prítomnosti schránkových spoločností v podnikaní na Slovensku. Odsek 4 zakladá právoplatnú zákonnú domnienku, podľa ktorej ak sa nepreukáže opak, predpokladá sa, že plnenie nahradzujúce vlastné zdroje poskytnuté osobou, pričom nej nie je možné zistiť konečného užívateľa výhod podľa osobitného predpisu, bolo poskytnuté niektorou z osôb podľa odseku 2. Dotknutým osobitným predpisom je zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní, ktorý v článku 2a definuje konečného užívateľa výhod ako fyzickú osobu, ktorá:

a) pri právnickej osobe

1. má priamy alebo nepriamy podiel alebo ich súčet najmenej 25 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach v právnickej osobe vrátane akcií na doručiteľa, ak nie je táto právnická osoba emitentom cenných papierov prijatých na obchodovanie na regulovanom trhu, ktorý podlieha požiadavkám na uverejňovanie informácií podľa osobitného predpisu,
2. má právo vymenovať, inak ustanoviť alebo odvolať štatutárny orgán, väčšinu členov štatutárneho orgánu, väčšinu členov dozornej rady alebo iný riadiaci orgán, dozorný orgán alebo kontrolný orgán právnickej osoby,

3. ným spôsobom, ako je uvedené v prvom bode alebo druhom bode, ak osoba ovláda právnickú osobu,
 4. na základe inej skutočnosti má právo na hospodársky prospech najmenej 25 % z jej podnikania alebo inej jej činnosti,
- b) pri fyzickej osobe má právo na hospodársky prospech najmenej 25 % z jej podnikania alebo inej jej činnosti,
- c) pri združení majetku
1. je príjmom najmenej 25 % prostriedkov, ktoré poskytuje združenie majetku, ak boli určené budúcim príjemcom týchto prostriedkov,
 2. patrí do okruhu osôb, v prospech ktorých sa zakladá alebo pôsobí na združenie majetku, ak neboli určené budúcim príjemcom prostriedkov združenia majetku,
 3. je zakladateľom združenia majetku alebo ak je zakladateľom právnická osoba, tak fyzická osoba podľa písmena a),
 4. má právo vymenovať, inak ustanoviť alebo odvolať štatutárny orgán, väčšinu členov štatutárneho orgánu, väčšinu členov dozornej rady alebo iný riadiaci orgán, dozorný orgán alebo kontrolný orgán združenia majetku.

V prípadoch, keď žiadna fyzická osoba nespĺňa kritériá uvedené vyššie, započítajú sa do registra konečných užívateľov výhod (vedeného Úradom pre veci súvisiace s SR) u tejto osoby všetci členovia štatutárneho orgánu osoby, kto na podnikaní, riadení alebo kontrole tejto osoby podieľa. Ak žiadna fyzická osoba nespĺňa kritériá podľa prvej vety, zapisujú sa do registra konečných užívateľov výhod u tejto osoby všetci členovia jej štatutárneho orgánu. Za konečných užívateľov výhod sa považujú aj fyzické osoby, ak ich nie je viac ako desať, ktoré jednotlivito nespĺňajú kritériá uvedené v odseku 1, avšak na základe spoločného postupu sa môžu na podnikaní, riadení alebo kontrole osoby podieľať v období rozsahu ako fyzická osoba, ktorá kritériá uvedené v odseku 1 spĺňa.

Ustanovenie určuje ďalšie podmienky, ktorých alternatívne splnenie je nevyhnutné na posúdenie konkrétneho plnenia ako plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje počas krízy spoločnosti v zmysle § 67c ods. 1 OBZ.

Sú nimi:

- a) ak to, že je spoločnosť v kríze vyplýva z poslednej zostavenej účtovnej závierky alebo mimoriadnej účtovnej závierky spoločnosti, alebo
- b) ak by to, že je spoločnosť v kríze, vyplynulo z účtovnej závierky, ak bola zostavená včas, alebo
- c) ak ten, kto plnenie poskytol vedel alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti mohol vedieť, že táto okolnosť by vyplynula z priebežnej účtovnej závierky spoločnosti, ak by bola zostavená.

Vyššie uvedené zjednodušene znamená, že plnenie, ktoré počas krízy spoločnosti poskytli spriaznené osoby, uvedené v § 67c ods. 2 OBZ, bude n

považovať za plnenie nahradzujúce vlastné zdroje len za predpokladu, že v čase poskytnutia plnenia spoločnosti vyplývala kríza spoločnosti z poslednej riadnej účtovnej závierky alebo mimoriadnej účtovnej závierky.

Zákon o účtovníctve rozlišuje:

- a) riadnu účtovnú závierku, ktorá sa zostavuje k poslednému dňu účtovného obdobia (§ 16 ods. 6 ÚčtZ);
- b) mimoriadnu účtovnú závierku, ktorá sa zostavuje v ostatných prípadoch (napr. ku dňu predchádzajúcemu dňu zrušenia spoločnosti alebo vyhlásenia konkurzu; ak to ustanovuje spoločenská zmluva aj ku dňu zániku účasti spoločníka v spoločnosti a pod.) (§ 16 ods. 6 ÚčtZ);
- c) priebežnú účtovnú závierku, pri zostavovaní ktorej sa účtovné knihy neuzavrú a inventarizácia sa vykonáva len na účely vyjadrenia ocenenia podľa § 26 ods. 3 ÚčtZ; (§ 18 ÚčtZ).

V prípadoch, keď nebola účtovná závierka zostavená včas, je potrebné plnenie zo strany spriaznenej osoby spoločnosti kvalifikovať podľa reálne očakávateľného stavu krízy spoločnosti, ktorý by vyplynul z účtovnej závierky, ak by bola zostavená včas.

Napokon, ak nebola zostavená riadna, mimoriadna a ani priebežná účtovná závierka, platí, že plnenie, ktoré poskytla spriaznená osoba podľa § 67c OBZ, je plnením nahradzujúcim vlastné zdroje vtedy, keby spriaznená osoba vedela alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti mohla vedieť, že by kríza spoločnosti vyplynula z priebežnej účtovnej závierky, ak by bola zostavená.

Osobami, u ktorých sa predpokladá, že vedeli o kríze spoločnosti budú najmä členovia štatutárneho orgánu, členovia dozorných orgánov spoločnosti vedúci zamestnanci (napr. finančný riaditeľ a pod.), ktorí z titulu svojej funkcie majú priamy prístup k informáciám o finančnej situácii spoločnosti.

Osobami, ktoré s prihliadnutím na všetky okolnosti mohli vedieť o kríze spoločnosti, sú napr. spoločníci alebo tichí spoločníci, keďže majú právo na informácie a prostredníctvom jeho efektívneho využitia by mohli vedieť, že kríza spoločnosti by z priebežnej účtovnej závierky vyplynula.

4. Negatívne vymedzenie plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje

Ustanovenie § 67e OBZ negatívne vymedzuje niektoré druhy plnení, ktoré o zákona nie sú plnením nahradzujúcim vlastné zdroje, aj keď by inak, z hľadom na svoj charakter a osobu, ktorá ich poskytla, medzi plnenia nahradzujúce vlastné zdroje patrili.

Ide o plnenia vymedzené ich obsahom bez ohľadu na ich zmluvné označenie nasledovne:

- a) plnenie alebo zábezpeka poskytnutá spoločnosti počas krízy za účelom jej prekonania podľa reštrukturalizačného plánu,

Za toto plnenie možno považovať najmä plnenie zo strany spoločníkov alebo akcionárov spoločnosti; osoby pristupujúcej k záväzkom dlžníka;

plnenie osoby, poskytujúcej nový úver v zmysle schváleného a súdom potvrdeného reštrukturalizačného plánu spoločnosti podľa § 140, resp. § 141 ZKR.

- b) poskytnutie peňažných prostriedkov spoločnosti na dobu nepresahujúcu 60 dní; to neplatí, ak sú poskytnuté opakovane,

V tomto prípade pôjde o krátkodobé poskytnutie úveru, pôžičky alebo inej formy dočasnej finančnej výpomoci, ak je vrátenie plnenia časovo obmedzené na 60 dní, ibaže by išlo o plnenie poskytnuté opakovane. V prípade opakovaného krátkodobého financovania spoločnosti v kríze by sa, podľa nášho názoru, všetky plnenia, ktoré boli poskytnuté opakovane na dobu neprevyšujúcu 60 dní mali posúdiť ako plnenia nahradzujúce vlastné zdroje.

- c) odklad splatnosti záväzku z dodania tovaru alebo poskytnutia služby na dobu nepresahujúcu šesť mesiacov; to neplatí, ak je odklad poskytnutý spoločnosti opakovane,

Za plnenie nahradzujúce vlastné zdroje sa nepovažuje ani individuálne dohodnutý odklad splatnosti záväzku z dodania tovaru alebo služby na dobu nepresahujúcu šesť mesiacov, čo však neplatí, ak je odklad v konkrétnom prípade poskytnutý spoločnosti opakovane. V tomto prípade (aj vzhľadom na použitie jednotného čísla) je namieste vykladať toto ustanovenie tak, že pamätá len na individuálne dohodnuté odklady splatnosti záväzku v jednom konkrétnom prípade.

- d) bezodplatné poskytnutie veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty spoločnosti.

O plnenie nahradzujúce vlastné zdroje nepôjde ani vtedy, keď je plnenie poskytnuté spoločnosti bezodplatne – tzn. najmä darovaním (nehnutelnosť, motorové vozidlo apod.), výpožičkou (hnutelnej veci), alebo napr. bezodplatným poskytnutím licencie na ochrannú známku apod.

6. Zákaz vrátenia plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje

Ustanovenie § 67f OBZ ukladá striktný zákonný zákaz vrátenia plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje počas krízy spoločnosti alebo ak by sa spoločnosť v dôsledku vrátenia plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje do krízy dostala.

Zákaz sa netýka len samotnej istiny plnenia, ale aj jej príslušenstva (úrokov, úrokov z omeškania, nákladov z uplatnenia) a zmluvnej pokuty. Druhá veta ustanovenia pomerne nejasne uvádza, že lehoty na vrátenie plnenia počas krízy neplynú, domnievame sa, že toto ustanovenie je potrebné vykladať tak, že ide o lehoty zmluvné, resp. zákonné, v ktorých má spoločnosť v kríze vrátiť osobu, ktorá plnenie nahradzujúce vlastné zdroje poskytla, a v nadväznosti na to sú ex lege prerušené aj prekluzívne a premŕčacie doby. Znamená to tiež, že počas krízy spoločnosti a spočívaniu lehôt na vrátenie plnenia nahradzujúceho vlastné

zdroje
pohl'a

V
povol
vlastn
príslu
reštru
nahra
vo vā
sa bu
pohl'a

Prá
zdroje
platí d
(najmä
Exekuc
alebo i

Akc
členov
poskyti
ručia s
vykoná
nárok n
všetky

Zák
sprísnil
presnejš
o kogen
zdroje, l
spoločn
vzniká
štatutárn
spoločn
veriteľoi
rozpore

9. Záve
Ustan
podnikar
úpravu
spoločn
členov št
za splner
nahradzu

oje spriaznenému veriteľovi nevzniká nárok na prípadné príslušenstvo pohľadávky (zmluvné úroky, úroky z omeškania).

V prípade, že bude na majetok spoločnosti v kríze vyhlásený konkurz alebo zriadená reštrukturalizácia, bude môcť osoba, ktorá plnenie nahradzujúce vlastné zdroje poskytla, uplatniť nárok voči spoločnosti ako pohľadávku podľa ustanovení ZKR o prihlasovaní pohľadávok v konkurze, resp. reštrukturalizácii. Vzhľadom na právne postavenie okruhu osôb, ktoré plnenie nahradzujúce vlastné zdroje, spoločnosti v kríze poskytli, je pravdepodobné, že väčšine prípadov pôjde o tzv. spriaznené osoby (§ 9 ZKR) a ich pohľadávky budú v konkurze, resp. reštrukturalizácii uspokojovať ako tzv. podriadené pohľadávky (§ 95 ods. 2 až 4 ZKR).

Právnym dôsledkom porušenia zákazu vrátiť plnenie nahradzujúce vlastné zdroje, je zákonná povinnosť vrátenie plnenie spoločnosti vrátiť. Táto povinnosť platí dokonca aj vtedy, keď plnenie nahradzujúce vlastné zdroje bolo inej osobe (najmä vrátené) poskytnuté započítaním podľa OZ, resp. OBZ, exekúciou podľa súkromného poriadku, speňažením zálohu v rámci výkonu záložného práva alebo iným obdobným spôsobom.

Ako kľúčové sa v tejto súvislosti javí zakotvenie tzv. zákonného ručenia členov štatutárneho orgánu spoločnosti, ktorí vykonávali funkciu v čase poskytnutia plnenia v rozpore so zákazom podľa odseku 1, pretože títo potom ručia spoločne a nerozdielne za jeho vrátenie. Spolu s nimi ručia aj tí, ktorí vykonávali funkciu člena štatutárneho orgánu v období, v ktorom spoločnosť neposkytla plnenie, a o tejto povinnosti s prihliadnutím na všetky okolnosti vedeli alebo mohli vedieť.

Zákonodarcu týmto ustanovením v zásade bezprecedentným spôsobom rozšíril zodpovednosť členov štatutárnych orgánov v širšom zmysle, či skôr, ešte širšie, rozšíril ju o zákonné ručenie, ktoré nemožno vylúčiť, keďže ide o kogentné ustanovenie, a to v rozsahu hodnoty plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje, ktoré spoločnosť poskytla inej osobe, prípadne v hodnote plnenia, ktoré spoločnosť voči inej osobe nevymáhala. Vyššie uvedené zákonné ručenie zaniká voči spoločnosti a voči veriteľom spoločnosti, tzn., že členovia štatutárneho orgánu sa dostávajú do postavenia zákonných ručiteľov jednak voči spoločnosti v kríze samotnej a jednak priamo voči jej veriteľom. Ručenie voči veriteľom spoločnosti zaniká zo zákona vrátením plnenia poskytnutého v rozpore so zákazom podľa odseku 1 späť spoločnosti.

Záver

Ustanovenia o spoločnosti v kríze majú najmä posilniť zodpovednosť za podnikanie a zamedziť poškodzovaniu veriteľov obchodných spoločností. Túto pravdu možno privítať osobitne z pohľadu ochrany veriteľov obchodných spoločností. Platí súčasne, že zásadným spôsobom sprísňuje zodpovednosť členov štatutárnych orgánov, pre ktorých zavádza nový typ zákonného ručenia a splnenie záväzku vrátiť spoločnosti v rozpore so zákonom vrátenie plnenie nahradzujúce vlastné zdroje spoločnosti. Domnievame sa však, že až aplikácia

prax ukáže, či a s akým dosahom bude mať táto novelizácia Obchodného zákonníka pozitívny vplyv na skvalitnenie slovenského podnikateľského prostredia.

Zoznam použitej literatúry

ĎURICA, M.: Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii. Komentár prepracované a doplnené vydanie, Bratislava, EUROKODEX, 2012

ĎURICA, M.: Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 2. vydanie Bratislava, C. H. Beck, 2015

POSPÍŠIL, B.: Zákon o konkurze a reštrukturalizácii - komentár. IURA EDITION. Bratislava, 2012

UŠIAKOVÁ, L.: Zodpovednosť štatutárneho orgánu spoločnosti s ručením obmedzeným za podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu. In.: Obchodný insolvenčný právo ako prostriedok na ochranu trhovej ekonomiky. Ved. zborník z medzinárodnej konferencie 25. - 27. 5. 2010 Banská Štiavnica Banská Bystrica. Univerzita Mateja Bela, Právnická fakulta, 2011, str. 2015

Notitiae Novae Facultatis Iuridicae Universitas Matthiae Beli Neosolii
Ročník XX.

Autor:	Kolektív autorov
Vedecký redaktor:	Mult. Dr. h. c. prof. JUDr. Mojmír Mamojka, CSc.
Predseda edičnej komisie:	JUDr. Monika Némethová, PhD.
Recenzenti:	Prof. JUDr. Ján Cirák, CSc. Dr. h. c. prof. PhDr. Jaroslav Straka, DrSc.
Zostavovateľ:	Bc. Ján Chmelík
Vydavateľ:	Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela,
Tlač:	EQUILIBRIA, s.r.o., Košice
Návrh obálky:	Mgr. art. Zuzana Ceglédiová
Rok vydania:	2016
Počet strán:	380
Náklad:	100 kusov

„Príspevky neprešli jazykovou korektúrou.“

ISBN 978-80-557-1100-3
EAN 9788055711003

9 788055 711003

ISBN 978-80-557-1100-3